DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 14 juli 2005 *

I mål C-107/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Tribunal Supremo (Spanien), genom beslut av den 1 december 2003, som inkom till domstolen den 1 mars 2004, i målet

Comité Andaluz de Agricultura Ecológica

mot

Administración General del Estado,

Comité Aragonés de Agricultura Ecológica,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann (referent) samt domarna K.Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič och E. Levits,

* Rättegångsspråk: spanska.

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 3 mars 2005,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Spaniens regering, genom E. Braquehais Conesa, i egenskap av ombud,

— Greklands regering, genom S. Charitaki och V. Kontolaimos, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom S. Pardo Quintillán, B. Doherty och F. Jimeno Fernandez, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 17 mars 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruks-

produkter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel (EGT L 198, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 124), som ändrats — för att den även skall omfatta animalieproduktion — genom rådets förordning (EG) nr 1804/1999 av den 19 juli 1999 (EGT L 222, s. 1) (nedan kallad förordning nr 2092/91).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Comité Andaluz de Agricultura Ecológica och Administración General del Estado.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Genom förordning nr 2092/91 har det införts ett gemenskapsregelverk om produktion, märkning och kontroll av ekologiskt producerade produkter. Som framgår av femte skälet i förordningen är dess syfte att säkerställa att det råder konkurrens på lika villkor för dem som framställer sådana produkter, att garantera insyn i alla produktionsstadier och se till att produkterna får större trovärdighet hos konsumenterna.

4 I artikel 2 i förordningen föreskrivs följande:

"I denna förordning skall en produkt anses vara försedd med uppgifter som hänvisar till ekologisk produktion om produktens märkning samt reklam eller handelsdokument beskriver produkten, dess ingredienser eller foderråvaror med de uttryck som i respektive medlemsstat inger en köpare föreställningen att produkten, dess

ingredienser eller foderråvaror framställts i enlighet med de produktionsregler som fastställs i artikel 6, i synnerhet om en eller flera av följande termer eller därav avledda ord (t.ex. bio- eller eko-) eller diminutiver av dessa används, ensamma eller i sammansättning, såvida inte termerna används för annat än jordbruksprodukter i livsmedel eller foder eller uppenbarligen saknar samband med produktionsmetoden:

— spanska: ecológico

— danska: økologisk

— tyska: ökologisch, biologisch

— grekiska: βιολογικό

— engelska: organic

— franska: biologique

— italienska: biologico

— nederländska: biologisch

— portugisiska: biológico

— finska: luonnonmukainen

— svenska: ekologisk."

5 I artikel 2 i förordning nr 2092/91, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 392/2004 av den 24 februari 2004 (EUT L 65, s. 1) och enligt akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EUT L 236, 2003, s. 346) föreskrivs numera följande:

"I denna förordning skall en produkt anses vara försedd med uppgifter som hänvisar till ekologisk produktionsmetod om det i märkningen, reklamen eller handelsdokumenten finns en beskrivning av produkten, dess ingredienser eller foderråvaror som ger köparen uppfattningen att produkten, dess ingredienser eller foderråvaror har framställts i enlighet med produktionsreglerna i artikel 6. I synnerhet följande termer eller därav vanliga avledda ord (t.ex. bio, eco etc.) eller diminutiver, för sig själva eller i kombination med andra, skall anses vara beteckningar som i hela gemenskapen, och på samtliga gemenskapsspråk, hänvisar till ekologiska produktionsmetoder, såvida termerna inte används för annat än jordbruksprodukter i livsmedel eller foder eller tydligt saknar samband med denna produktionsmetod:

— spanska: ecológico

— tjeckiska: ekologické

— danska: økologisk

— tyska: ökologisch, biologisch

— estniska: mahe or /ökoloogiline

— grekiska: βιολογικό

— engelska: organic

— franska: biologique

— italienska: biologico

— lettiska: bioloģiskā

— litauiska: ekologiškas

— ungerska: ökológiai

— maltesiska: organiku

— nederländska: biologisch

— polska: ekologiczne

— portugisiska: biológico

— slovakiska: ekologické, biologické

— slovenska: ekološki

— finska: luonnonmukainen

— svenska: ekologisk."

6 Motiven bakom denna ändring av artikel 2 i förordning nr 2092/91 anges i skäl 2 i förordning nr 392/2004 i följande ordalag:

"I förordning (EEG) nr 2092/91 föreskrivs även skydd i hela gemenskapen för vissa termer som används för att informera konsumenterna om att ett livsmedel, ett foder, eller ingående ingredienser, framställs i enlighet med den ekologiska produktionsmetod som föreskrivs i den förordningen. Detta skydd gäller även för vanliga avledda ord och diminutiver av termerna i fråga, oavsett om de används enbart eller i kombination med andra, och oberoende av vilket språk som används. För att undanröja eventuella risker för misstolkning beträffande skyddets räckvidd är det lämpligt att ändra förordningen i enlighet med detta."

De nationella bestämmelserna

7 I artikel 3.1 i det kungliga dekretet nr 1852/1993 av den 22 oktober 1993 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel (BOE nr 283 av den 26 november 1993, s. 33528) föreskrevs ursprungligen följande:

"I enlighet med artikel 2 i förordning (EEG) nr 2092/91 skall en produkt anses vara försedd med uppgifter som hänvisar till ekologisk produktion, om produkten i märkning, reklam eller handelsdokument beskrivs med termen 'ecológico'.

Förutom de särskilda beteckningar som kan tillämpas av de autonoma regionerna, kan även följande termer användas: 'obtenido sin el empleo de productos químicos de síntesis', 'biológico', 'orgánico', 'biodinámico' och deras respektive sammansatta beteckningar samt termerna 'eco' och 'bio', ensamma eller i sammansättning med namnet på produkten, dess ingredienser eller dess varumärke."

8 Detta dekret ändrades genom det kungliga dekretet nr 506/2001 av den 11 maj 2001 (BOE nr 126 av den 26 maj 2001, s. 18609). Nämnda artikel 3.1 erhöll därigenom följande lydelse:

"I enlighet med artikel 2 i förordning (EEG) nr 2092/91, i dess lydelse enligt förordning (EG) nr 1804/1999, skall under alla omständigheter en produkt anses vara försedd med uppgifter som hänvisar till ekologisk produktion om produkten, dess ingredienser eller foderråvaror i märkning, reklam eller handelsdokument

beskrivs med termen 'ecológico' eller dess prefix 'eco' ensam eller i sammansättning med namnet på produkten, dess ingredienser eller dess varumärke."

9 Enligt tredje och femte styckena i skälen i detta kungliga dekret var denna ändring nödvändig för att undvika tvetydigheter i fråga om termer som enligt de gemenskapsrättsliga bestämmelserna endast får användas för ekologisk produktion och för att förhindra att konsumenterna kan vilseledas till följd av sådana tvetydigheter, med beaktande av de faktiska förhållandena inom livsmedelssektorn i Spanien, där det har blivit vanligt att använda termen "bio" för livsmedelsprodukter med vissa egenskaper som saknar samband med ekologisk produktion.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

10 Comité Andaluz de Agricultura Ecológica har väckt talan vid Tribunal Supremo angående giltigheten av det kungliga dekretet nr 506/2001.

11 Enligt Tribunal Supremo beror utgången av det aktuella förfarandet på vilken räckvidd och innebörd förordning nr 2092/91, särskilt artikel 2, skall anses ha. Efter det att domstolen bett om ett klargörande, har Tribunal Supremo begärt att dess frågor skall anses omfatta den version av förordning nr 2092/91 som följer av förordning nr 392/2004, vilken trädde i kraft efter det att begäran om förhandsavgörande framställdes.

12 Tribunal Supremo har angett att den är osäker på huruvida nationella bestämmelser, som innebär att termen "ecológico", dess prefix "eco" och avledningar därav uteslutande är förbehållna ekologisk produktion medan termen "biológico", dess prefix "bio" och avledningar därav får användas för produkter som inte har producerats ekologiskt, är förenliga med gemenskapsrätten.

13 Tribunal Supremo har därför beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

"1) Skall förordning [nr 2092/1991], kompletterad genom [förordning nr 1804/1999], tolkas på så sätt att termerna biologisk och ekologisk och deras prefix bio- och eko- i samtliga medlemsstater skall anses utgöra uppgifter som inger en köpare föreställningen att produkten eller dess ingredienser har framställts i enlighet med reglerna för ekologisk produktion?

2) Skall förordning [nr 2092/1991], kompletterad genom [förordning nr 1804/1999], tolkas på så sätt att termerna biologisk och ekologisk och deras prefix bio- och eko- i samtliga medlemsstater enbart får användas för produkter som har framställts i enlighet med reglerna för ekologisk produktion som fastställs i nämnda förordning?

3) Skall artikel 2 i förordning [nr 2092/1991], kompletterad genom [förordning nr 1804/1999], tolkas på så sätt att regeln att, när det gäller det spanska språket, termen 'ecológico' och dess prefix 'eco' är förbehållna produkter som har framställts i enlighet med reglerna för ekologisk produktion i nämnda förordning är begränsad på ett sådant sätt att det inte kan strida mot de gemenskapsrättsliga bestämmelserna att på spanska använda termen 'biológico' och dess prefix 'bio' för icke-ekologiska produkter, om denna term och dess prefix genom användning har blivit en term och ett prefix av generisk karaktär, vilka i Spanien inte betecknar livsmedelsprodukter med vissa egenskaper som har samband med ekologisk produktion?"

Prövning av tolkningsfrågorna

14 Den hänskjutande domstolen har ställt dessa frågor, vilka skall prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida artikel 2 i förordning nr 2092/91, och därefter denna artikels lydelse enligt förordning nr 392/2004, skall tolkas på så sätt att den utgör hinder för att produkter i Spanien som inte har producerats ekologiskt har beteckningen "biológico" eller dess prefix "bio" i märkning, reklam och handelsdokument.

15 Den spanska regeringen har gjort gällande att artikel 2 i förordning nr 2092/91 inte utgör något hinder för att använda termen "biológico" eller dess prefix "bio" för produkter som inte har producerats ekologiskt, eftersom det endast är termen "ecológico" som anges för spanska i förteckningen i denna artikel. När det gäller den lydelse av förordning nr 2092/91 som följer av förordning nr 392/2004, har den spanska regeringen medgett att det kan vara nödvändigt med en annan tolkning och angett att den avser att anpassa de nationella bestämmelserna i enlighet med utgången av det nu aktuella förfarandet och av fördragsbrottsförfarandet i målet kommissionen mot Spanien (se dom av denna dag i mål C-135/03, REG 2005, s. I-6909).

16 Den grekiska och den franska regeringen samt kommissionen har som svar på en fråga från domstolen gjort gällande att det inte endast av den senaste versionen av förordning nr 2092/91, utan även av den tidigare versionen, följer att de termer som på franska motsvaras av "biologique" och "bio" skall skyddas på samma sätt inom hela gemenskapen. Det som föreskrivs i artikel 2 i förordning nr 2092/91, i dess lydelse enligt förordning nr 392/2004, om att däri angivna termer och avledningar "skall anses vara beteckningar som i hela gemenskapen, och på samtliga gemenskapsspråk, hänvisar till ekologiska produktionsmetoder" syftar endast till att klargöra ett ställningstagande som redan fanns i den tidigare versionen. Denna bedömning följer även av skäl 2 i förordning nr 392/2004. Även om det, när det gäller det spanska språket, endast är termen "ecológico" som anges i förteckningen i

artikel 2 i förordning nr 2092/91, måste således även termen "biológico" och dess avledningar skyddas i Spanien.

17 Det följer av punkt 33 i den i dag meddelade domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien att det beträffande märkning av ekologiskt producerade produkter i artikel 2 i förordning nr 2092/91 hänvisades till "uttryck ... i respektive medlemsstat" och "i synnerhet" till de "termer eller därav avledda ord" som fanns upptagna i en förteckning där ett eller två uttryck angavs för vart och ett av de elva dåvarande officiella gemenskapsspråken. I denna förteckning fanns beträffande fem av de elva språken ett enda uttryck som motsvarade den franska termen "biologique". För tre andra språk angavs ett enda uttryck som motsvarade den franska termen "écologique". För tyskan angavs utan åtskillnad två uttryck som motsvarade dessa båda termer och för vart och ett av de två återstående språken angavs ett annat uttryck.

18 För spanskan angavs endast uttrycket "ecológico", vilket omfattar avledningen "eco", i förteckningen i denna artikel. I målet om fördragsbrott som anhängiggjordes av kommissionen har domstolen inte ansett det vara bevisat att olika användningar förekommer i Spanien och har därför fastställt att Konungariket Spanien inte har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter, genom att inte förbjuda producenter som inte producerar sina produkter ekologiskt att använda andra uttryck, som till exempel "biológico" eller "bio" (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 35).

19 I artikel 2 i förordning nr 2092/91, i dess lydelse enligt förordning nr 392/2004, preciseras att uppräkningen av termer i denna artikel i de olika språkversionerna inte är uttömmande för medlemsstaterna, utan den utgör endast en vägledning som även omfattar översättningarna till de andra officiella gemenskapsspråken. Som generaladvokaten har anfört i punkterna 26–29 i sitt förslag till avgörande svarar denna version av förordningen mot en avvägning mellan den gemensamma livsmedelsmarknadens nuvarande behov och målen för den gemensamma jordbrukspolitiken, miljöpolitiken och konsumentskyddspolitiken.

20 Förutom termen "ecológico" skall följaktligen översättningen av den term som på franska motsvaras av "biologique", vars motsvarande uttryck anges på ett flertal ställen i förteckningen i nämnda artikel 2, hädanefter vara förbehållen ekologiskt producerade produkter i Spanien.

21 Denna nya formulering påverkar emellertid inte innehållet i förordning nr 2092/91, trots lydelsen av skäl 2 i förordning nr 392/2004, där det anges att "eventuella risker för misstolkning [skall undanröjas]". Det förhållandet att gemenskapslagstiftaren har antagit en ny version av artikel 2 i förordning nr 2092/91 ger nämligen anledning att anta att lagstiftarens avsikt har varit att ändra denna artikel och inte att lämna den oförändrad. Om en sådan avsikt inte hade funnits, skulle den aktuella ändringen inte ha varit nödvändig (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 38).

22 Tolkningsfrågorna skall följaktligen besvaras på följande sätt:

— Artikel 2 i förordning nr 2092/91 skulle tolkas på så sätt att den inte utgjorde hinder för att produkter i Spanien som inte hade producerats ekologiskt hade beteckningen "biológico" eller dess prefix "bio" i märkning, reklam och handelsdokument.

— Samma artikel 2 i dess lydelse enligt förordning nr 392/2004 skall tolkas på så sätt att den hädanefter utgör hinder för att sådana produkter i Spanien har beteckningen "biológico" eller dess prefix "bio" i märkning, reklam och handelsdokument.

Rättegångskostnader

23 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

1) **Artikel 2 i rådets förordning (EEG) nr 2092/91 av den 24 juni 1991 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel, som ändrats — för att den även skall omfatta animalieproduktion — genom rådets förordning (EG) nr 1804/1999 av den 19 juli 1999, skulle tolkas på så sätt att den inte utgjorde hinder för att produkter i Spanien som inte hade producerats ekologiskt hade beteckningen "biológico" eller dess prefix "bio" i märkning, reklam och handelsdokument.**

2) **Samma artikel 2 i dess lydelse enligt rådets förordning nr 392/2004 av den 24 februari 2004 skall tolkas på så sätt att den hädanefter utgör hinder för att sådana produkter i Spanien har beteckningen "biológico" eller dess prefix "bio" i märkning, reklam och handelsdokument.**

Underskrifter